

Eisenbundel 2010 van de Wereldvrouwenmars België

Het leven van de vrouwen veranderen om de wereld te veranderen!
De wereld veranderen om het leven van de vrouwen te veranderen!

Wereldvrouwenmars België

Middaglijnstraat 10 | 1210 Brussel
t. 02 229 38 48 | wereldvrouwenmars@amazone.be

Inhoudsopgave

De Wereldvrouwenmars: feminisme, solidariteit, actie	3
Eisen 2010 van de Wereldvrouwenmars België	7
Stop het geweld, stop de stilte	
Baas in eigen beurs	
Openbare diensten zijn niet te koop	
Vrouwenkracht = vredesmacht	
Acties 2010 van de Wereldvrouwenmars België	32
Ledenlijst Wereldvrouwenmars België	34

Nuttige links

WVM België: wereldvrouwenmars.be / www.marchemondialedesfemmes.be

WVM internationaal: www.worldmarchofwomen.org / www.marchemondiale.org

De Wereldvrouwenmars: feminisme, solidariteit, actie.

Deze eisenbundel is het resultaat van de actieve samenwerking tussen alle organisaties en militante leden van de Wereldvrouwenmars België. In 2010 is de Wereldvrouwenmars (WVM) aan haar derde editie toe en dat betekent dat er tussen 8 maart, Internationale Vrouwendag, en 17 oktober, Internationale dag voor het uitbannen van de armoede, op tal van plaatsen in België, Europa en de wereld actie wordt gevoerd. Gedurende 8 maanden zullen wereldwijd tienduizenden vrouwen opstappen rond gedeelde idealen en waarden en zo hun analyses en verlangens kenbaar maken.

De eisen van de WVM zijn gegroepeerd rond vier thema's die zowel op het lokale als op het mondiale niveau uitgewerkt werden: geweld tegen vrouwen, gemeenschapsgoederen en openbare diensten, economische autonomie van vrouwen en vrede en demilitarisering. Doorheen dat dubbele parcours toont deze unieke beweging van internationale solidariteit en feministische actie haar kracht.

De WVM vond haar oorsprong in de Mars van de vrouwen tegen armoede, georganiseerd in Québec in 1995. Vijf jaar later maakte de eerste Wereldvrouwenmars de idee van een wereldbeweging van feministische acties tastbaar. Vandaag is de WVM een internationale, democratische beweging, die autonoom, transparant en creatief is. Ze groepeerd meer dan 5000 netwerken, organisaties en militanten uit 164 landen en gebieden, gedreven door dezelfde wil: manifesteren zolang niet alle vrouwen vrij zijn. De WVM komt op voor verandering: sociaal, politiek, economisch en cultureel. Ze verdedigt de mondialisering van de solidariteit en de gelijkheid tussen vrouwen en mannen, tussen vrouwen onderling en tussen de volkeren. Ze vraagt respect voor en erkenning van de diversiteit onder de vrouwen en de meervoudigheid van strategieën. Ze wil het leiderschap van vrouwen valoriseren en de kracht van bondgenootschappen tussen vrouwen en met andere progressieve sociale bewegingen in de verf zetten.

De eerste en tweede editie van de WVM, in 2000 en 2005, hebben de vrouwenbewegingen de kans gegeven om zich te manifesteren en hun stem te laten horen, zowel op het internationale als op het nationale en lokale vlak. De WVM heeft de publieke opinie kunnen beroeren en de politieke besluitvormers geïnterpelleerd. In 2004 heeft de WVM het Vrouwencharter voor een Andere Wereld opgesteld. Dit charter zet de krijtlijnen uit voor de wereld die we willen opbouwen. Een wereld gebaseerd op gelijkheid, vrijheid, solidariteit, rechtvaardigheid en vrede.

Het feminisme is een denkwijze, een maatschappijproject, een alternatief en een andere manier om de wereld te zien. Het wil méér dan alleen acte nemen van bestaande ongelijkheden en van de noodzaak om meer vrouwen in machtige posities te hebben. Wat feministen willen, is het uitbannen van systemen die de angst voor het verschil bestendigen en aanwakkeren en die geweld rechtvaardigen. We willen af van systemen die uitsluiting en overheersing met zich meebrengen.

Wij willen een vreedzame wereld opbouwen, waarin geen plaats is voor onderdrukking en uitbuiting. Een wereld waarin sociale rechtvaardigheid heerst, democratie en gelijkheid tussen vrouwen en mannen. Als feministen willen wij, in onderlinge solidariteit tussen vrouwen, dringend werken aan economische, politieke, sociale en culturele alternatieven waarmee die andere wereld vorm kan krijgen.

Wij klagen de vele vormen van discriminatie aan, het geweld, de ongelijkheid, het seksisme, de armoede en het racisme waarvan vrouwen in Noord en Zuid het slachtoffer zijn. Dit zijn uitingen van de onderdrukkingsmechanismen eigen aan het patriërchaat en het kapitalisme, systemen die de vrouwenrechten telkens weer in vraag stellen en ontkennen. Maar wij stellen ook oplossingen voor onder de vorm van eisen en acties, tijdens en in de marge van de internationale mobilisatie van de WVM.

De eisen in deze bundel gaan voornamelijk over België – niet alleen als autonome staat, maar ook als lid van de Europese Unie en als speler in de wereldgemeenschap. Onze eisen zijn in de eerste plaats bedoeld en opgesteld voor het Belgische beleid (op alle niveaus), maar wij leggen ook de link met de internationale verbintenissen die België ondertekende (o.a. de conventies van de Verenigde Naties over de verdediging en de verspreiding van de mensenrechten en de vrouwenrechten). We stellen nadrukkelijk dat onze alternatieven realiteit kunnen worden, mits er politieke wil is. Met hoe meer wij mobiliseren, hoe meer onze stem zal gehoord worden en hoe meer vrouwen vrij zullen kunnen leven.

Wij willen een wereld waarin woorden, zang en dans kunnen ontluiken, waarin het goed is om te leven, te hopen en te dromen. Een wereld waarin respect bestaat voor de waardevolle rijkdom die de mens is. Laat ons, individueel en collectief, uitroepen dat we de macht hebben om de wereld te veranderen! Laten we in beweging komen om de waarden en alternatieven uit deze eisenbundel te verdedigen. Laten we het leven van de vrouwen veranderen om de wereld te veranderen! Laten we de wereld veranderen om het leven van de vrouwen te veranderen.

In België...

De regering telt 5 vrouwen op 15 ministers, en geen enkele vrouw bij de staatssecretarissen.

Slechts een kwart van de vrouwen met een nationaliteit van buiten de EU heeft werk, tegenover de helft van de mannen.

Bij de vrederegerechten en de politierechtbanken zijn drie kwart van de rechters mannen.

Baas in eigen beurs!

Gemiddeld besteedt een vrouw tussen 19 en 65 jaar 23u47 per week aan huishoudelijk werk, dit is bijna 10u meer dan een man.

77,7% van de werkgevers zijn mannen. Slechts 23% van de leidinggevenden zijn vrouwen.

Vrouwenkracht = vredesmacht

Meer dan 7.000 van de geregistreerde verkrachtingen in 2008 in de RDC werden gepleegd door soldaten van het congolese leger.

In 2008 werden per maand 1.100 verkrachtingen geregistreerd in de RDC; 10% van de slachtoffers zijn jonger dan 10.

Openbare diensten zijn niet te koop!

In de Franstalige Gemeenschap heeft slechts 24,64% van de kinderen van 0 tot 3 jaar die nog niet naar school gaan toegang tot een gesubsidieerde opvangplaats.

Naar schatting zijn 10 tot 25% van de volwassenen analfabeet. Meer dan 60% van de leerlingen in alfabetiseringscursussen zijn vrouwen.

Stop het geweld, stop de stilte!

Elke vier dagen sterft er een vrouw ten gevolge van slagen van haar partner.

Het aantal aangiftes van geweld binnen het koppel is met 72% gestegen tussen 2000 en 2007, tot bijna 36.000

De eisen 2010 van de Wereldvrouwenmars België

Stop het geweld, stop de stilte!

Baas in eigen beurs!

Wij zien vier actie-terreinen, vier domeinen die cruciaal zijn om de vrouwen van de hele wereld te bevrijden. De eisen uit deze bundel zijn opgesteld door vier werkgroepen in de WVM. Wij zijn ons er evenwel van bewust dat deze actieterreinen onderling samenhangen en deel uitmaken van een globale visie op een nieuwe wereld van gelijkheid en solidariteit. Wij hebben ook gestreefd naar een zo groot mogelijke weerspiegeling van de diversiteit van vrouwen (migrantenvrouwen, oudere vrouwen, lesbiennes, vrouwen zonder papieren, gehandicapten, enz.) in onze eisen. Dit was mogelijk omdat onze leden ook zeer divers zijn.

Vrouwenkracht = vredesmacht

Openbare diensten zijn niet te koop!

Het geheel van onze eisen vormt de basis voor een werk van pleitbezorging en politieke controle in eigen land.

We willen deze eisenbundel zoveel mogelijk gebruiken om rekenschap te vragen aan onze politieke vertegenwoordigers over hun engagementen en hun verwezenlijkingen.

Eisen 2010 van de Wereldvrouwenmars

Geweld tegen vrouwen stop het geweld, stop de stilte!

Geweld tegen vrouwen is structureel: het is de weergave van historische machtsverhoudingen die geleid hebben tot de overheersing van vrouwen door mannen. Dit geweld blijft vaak onzichtbaar. Het vloeit voort uit cultureel en maatschappelijk gedrag dat de lagere status van vrouwen in elke samenleving bestendigt en zo de voorwaarden schept voor zowel het bestaan van dit soort geweld als voor het gedogen ervan. De ongelijke socialisatie van mannen en vrouwen draagt bij tot het in stand houden van 'traditionele' patriarchale waarden en de idee dat mannen het recht zouden hebben om vrouwen te controleren en hun lichamen en seksualiteit uit te buiten.

Ook armoede is, in haar economische, sociale en culturele vorm, een bron van geweld. Omdat geweld op vrouwen gepleegd en gedoogd wordt door zowel publieke als private actoren, en dit geweld zowel voorkomt in de privésfeer als in het openbare leven, moeten de analyse en bestrijding ervan kaderen in een globale analyse van de maatschappelijke positie van vrouwen. Hoe gespannen de situatie ook is, politiek (met inbegrip van oorlog en conflicten) of economisch (bijv. in crisisperiodes of gezien de toestand van ontwikkelingslanden), cultureel, religieus of sociaal; hoe kwetsbaar mensen ook kunnen zijn, door hun statuut (vluchtelingen en asielzoeksters bijv.) of individuele positie (vrouwen in hechtenis, vrouwen die slachtoffer zijn van meervoudige discriminaties), geweld op vrouwen omwille van hun vrouw zijn valt nooit te rechtvaardigen.

Geweld tegen vrouwen en het beleid in België

In 2007 waren er in België (volgens gegevens van de databank van de federale politie) bijna 1 400 vrouwen slachtoffers van slagen, verwondingen, bedreigingen en verkrachtingen. Dit betekent 116 vrouwen per maand. Er waren 96 moorden of pogingen tot moord op vrouwen. Dat is 4 per dag. De dader blijkt in de meeste gevallen de partner te zijn.

Wij willen:

Een Nationaal Actieplan om alle vormen van geweld tegen vrouwen te bestrijden

Anders dan het huidige Actieplan, moet dat NAP zich baseren op een feministische analyse van de man-vrouw verhoudingen, zowel in de private als in de publieke sfeer, opdat het elke vorm van mannelijk geweld tegen vrouwen zou integreren. Het plan moet concrete acties omvatten voor de preventie van geweld, de bescherming van de slachtoffers en de bestraffing van de daders. Het NAP moet een transversale benadering van het geweld voorzien en de hele samenleving bestrijken, wat ook wetswijzigingen (strafrecht, arbeidsrecht...) veronderstelt. Gezien het verband tussen geweld en de ongelijkheid tussen vrouwen en mannen, moet het plan gepaard gaan met een beleid dat de oorzaken van die ongelijkheid in de hele samenleving aanpakt. Het moet de ambitie hebben om de openbare en de private ruimte grondig te hervormen om te komen tot een maatschappij zonder geweld. Het NAP moet de coördinatie tussen de verschillende beleidsdomeinen stimuleren en daartoe de nodige instrumenten voorzien. Het moet evaluatie- en opvolgingsprocedures bevatten en bij de uitwerking en uitvoering moeten de vrouwenverenigingen systematisch worden geraadpleegd. Het plan moet verder voorzien in het verzamelen van de nodige statistische gegevens om goede evaluaties mogelijk te maken en om de doeltreffendheid van maatregelen te vergroten. Deze gegevens worden verzameld in een databank die de informatie van alle betrokken diensten centraliseert. Dit hele pakket aan nodige maatregelen veronderstelt dat er een onafhankelijk orgaan wordt opgericht om het NAP uit te voeren en te evalueren, met het recht om de overheid ter verantwoording te roepen.

Een omvattend en coherent preventiebeleid inzake geweld op vrouwen

Dit preventiebeleid moet alle geledingen van de samenleving bestrijken en sensibiliseren over alle vormen van geweld op vrouwen. Om de duurzaamheid te garanderen, zijn een langetermijnfinanciering en substantiële programma's nodig:

- campagnes die zich zowel richten tot daders als tot slachtoffers, en die ook vakbonden, overheidsdiensten en het middenveld sensibiliseren. Ze moeten voldoende laagdrempelig zijn (op vlak van taal bijvoorbeeld) om ook nieuwkomers te bereiken;
- educatieve programma's over gelijkheid, relatievorming en seksuele beleving, in scholen, aan universiteiten en in centra voor volwassenenonderwijs, met oog voor de opleiding van de vormingswerkers (leerkrachten, opvoeders...);
- vormingsprogramma's rond gelijkheid tussen vrouwen en mannen in bedrijven en bij de overheid;
- de systematische en regelmatige vorming van alle beroepskrachten die werken rond geweld tegen vrouwen (in de juridische, medische en gerechtelijke sfeer, bij de politie en in het sociaal werk).

Een reële ondersteuning en de erkenning van vrouwenverenigingen en van vrouwenstudies

België moet meer investeren in onderzoek naar en publicaties over geweld op vrouwen. Er moet meer financiële steun komen voor vrouwenorganisaties die hierrond werken, zowel in eigen land als in het Zuiden. Zij moeten ruimte krijgen om een breed scala aan activiteiten te ontwikkelen voor een divers publiek, wat veronderstelt dat ze hier voor over voldoende middelen beschikken, zowel qua personeel als materieel. Deze organisaties behoeven erkenning en dienen systematisch te worden geraadpleegd bij het uitwerken van beleidslijnen (bijvoorbeeld inzake sociale cohesie, huisvesting, mobiliteit, gezondheid, ontwikkelingssamenwerking, veiligheid, opvoeding, enz.).

Tegen de commercialisering van het vrouwelijk lichaam

Mensen zijn geen koopwaar. Het menselijke lichaam en zijn (toegang tot) seksualiteit zijn geen commercieel terrein en mogen geen voorwerp of onderwerp zijn van stereotypes of van vernederende of gewelddadige beelden.

Wij willen:

Een echt maatschappelijk beleid tegen seksisme

Seksisme omvat vele aspecten, die meer of minder zichtbaar zijn. Een specifiek voorbeeld zijn vernederende vrouwbeelden, het geweld en de genderstereotypingen in de media en de nieuwe communicatietechnologieën (overseksualisering, cybergeweld, pornografie, enz.). In het dagelijks leven is er de strijd tegen van elke vorm van verbaal geweld. Er is nood aan een bijzondere wet op seksisme, inclusief de oprichting van een nieuw orgaan voor ethische controle. Dat dient onafhankelijk te werken en moet verenigingen en het IGVM samenbrengen om de media-actoren te reguleren en er toezicht op te houden. Het orgaan moet bevoegd zijn om adverteerders die seksistische reclame opvoeren of vernederende beelden van vrouwen verspreiden op de vingers te tikken, en zou daartoe in rechte moeten kunnen optreden voor verenigingen en particulieren.

Bedrijven moeten kunnen worden aangesproken op het geheel van hun activiteiten en hun beleid. Vertrekbasis daartoe is een ethische analyse van hun praktijk inzake gelijkheid en respect voor mensenrechten en vrouwenrechten. Zo dient bijvoorbeeld een bedrijf dat een 'roze telefoonlijn' financiert of dat steun verleent aan oorlogvoerende partijen in conflictgebieden aangeklaagd en bestraft te worden.

De erkenning dat het prostitutiesysteem een ernstige vorm van geweld tegen vrouwen inhoudt

Door het prostitutiesysteem te gedogen (waarin vier actoren een rol spelen: prostituee, klant, pooier en samenleving), laten de Belgische staat en samenleving een zware aantasting toe van de fundamentele rechten en menselijke waardigheid van vrouwen. Wie door prostitutie anderen uitbuit moet gestraft worden. Geprostituëerde personen moeten beschermd worden en hun mensenrechten moeten erkend worden; zij moeten begeleid en ondersteund worden als zij uit de prostitutie wensen te stappen. Bovendien moet de samenleving zich, in de waarden die ze uitdraagt, uitspreken tegen de commercialisering van het lichaam en van seksualiteit. Het Belgische en Europese beleid inzake vrouwenhandel zou zich moeten baseren op feministische analyses van het fenomeen: in essentie heeft vrouwenhandel immers als doel om het prostitutiesysteem in het land van aankomst draaiende te houden.

Een onafhankelijk en betrouwbaar systeem van gezondheidszorg, in handen van de overheid, dat rekening houdt met vrouwen en hun onderlinge verscheidenheid

Gezondheid mag geen consumptiegoed worden: het is een recht dat door een openbare dienst moet worden gegarandeerd. Er zijn kritische kanttekeningen te plaatsen bij de mate waarin de gezondheid van vrouwen wordt gemedicaliseerd en speciaal bij de manier waarop in de puberteit, bij zwangerschap en moederschap en in de menopauze systematisch beroep wordt gedaan op gezondheidsmiddelen. Er is nood aan een debat over medisch ondersteunde voortplanting, en speciaal over de groeiende trend tot instrumentalisering van vrouwenlichamen daarin (draagmoederschap, handel in eicellen enz...). Het Belgische gezondheidsbeleid mag niet afhankelijk zijn van farmaceutische drukingsgroepen. Het moet patiënten correct informeren zodat zij zelfstandig en met kennis van zaken over hun medisch parcours kunnen beslissen en daarbij kunnen kiezen uit het volledige geneeskundige aanbod (met inbegrip van natuurlijke en alternatieve methodes). Hiertoe dienen onafhankelijke studies te worden gefinancierd over alle mogelijke gezondheidsaspecten en over nieuwe of controversiële producten, studies die rekening houden met de vrouw-man dimensie.

Seksuele en reproductieve rechten voor alle vrouwen

De seksuele en reproductieve rechten van vrouwen worden hoe langer hoe meer bedreigd onder het mom van religieuze, culturele of economische argumenten.

Wij willen:

Reële seksuele en reproductieve rechten, voor alle vrouwen

Opdat vrouwen ten volle zouden kunnen genieten van hun seksuele en reproductieve rechten, is er een beleid nodig dat een brede vorming voorziet in affectieve en seksuele relaties (sensibilisatieacties, preventiecampagnes – in het bijzonder rond seksueel overdraagbare ziektes -, informatie over moederschap, enz.). Seksuele en reproductieve rechten zijn van toepassing in elke levensfase van vrouwen. Het recht op vrije en gratis contraceptie en abortus moet gegarandeerd zijn, net als de toegang tot zorgverlening en aangepaste diensten bij zwangerschap en moederschap. Iedere vrouw moet deze periodes in haar leven kunnen beleven volgens haar behoeften en keuzes.

Toegang tot informatie, voor alle vrouwen

Alle vrouwen moeten toegang hebben tot diensten en tot informatie op het vlak van gezinsplanning en vrije keuze, dit om hen – ongeacht hun leeftijd – toe te staan vrij over hun lichaam te beschikken en een volwassen en respectvolle seksualiteit te beleven. Bij het informeren van vrouwen over hun toegang tot gezondheidszorg in de seksuele en reproductieve sfeer, moet er speciale aandacht gaan naar gediscrimineerde en kwetsbare groepen (lesbiennes en biseksuelen, gehandicapte vrouwen, vrouwen zonder papieren, migrantenvrouwen, oudere vrouwen, enz.). De centra voor gezinsplanning moeten hierin ondersteund worden. Om hun toegankelijkheid te verhogen, hebben ze nood aan meer financiële en materiële middelen (informatisering, netwerken).

Een sterke politieke wil om de vormen van geweld verbonden aan bepaalde culturele praktijken te bestrijden

Geen enkele culturele of godsdienstige praktijk of traditie rechtvaardigt dat de seksuele en reproductieve rechten van vrouwen worden geschonden of dat afbreuk wordt gedaan aan het recht van vrouwen op seksuele en reproductieve gezondheid. In dit verband moeten er in België (in aanvulling op de wet van 2007) meer preventiemaatregelen en informatie komen om gedwongen huwelijken en aan vrouwen opgelegde voorwaarden met betrekking tot het huwelijk, zoals maagdelijkheid, te bestrijden. Wat genitale verminking bij vrouwen betreft is het hoogstnodig om immigranten te informeren, beroepskrachten in de gezondheid te vormen, in onderzoek te investeren en de verenigingen te ondersteunen die in België vechten tegen genitale verminking. Deze kwesties moeten gekend zijn bij en meespelen in het Belgische buitenlandse beleid (ambassades, ontwikkelingssamenwerking, enz.).

Stop het intrafamiliaal geweld

In België en in Europa is één vrouw op vijf slachtoffer van geweld door de partner. Geweld op vrouwen binnen de familiekring is de dodelijkste, maar ook de meest verzwegen vorm van geweld.

Wij willen:

Een geëngageerd overheidsbeleid dat een einde stelt aan de straffeloosheid van geweldplegers op vrouwen

In 2006 bracht België een behoorlijk vernieuwende Nultolerantieomzendbrief uit, die helaas niet volledig bindend is en waarvan de uitvoering op problemen stuit. Daarom moeten er de nodige middelen komen om met een reële toepassing op het terrein te beginnen en om de systematische opvolging van de dossiers te verzekeren. Het doel is om gewelddaden te erkennen en te veroordelen en om de slachtoffers te helpen bij het heropbouwen van hun leven. Het beleid moet hiertoe voorzien in de opleiding van alle betrokken beroepskrachten, met inbegrip van magistraten en politieagenten en van het personeel van gezondheidsdiensten die een cruciale rol vervullen bij het constateren van gewelddaden.

Concrete en langdurende maatregelen voor de hulp- en begeleidingsdiensten voor slachtoffers

Een meer volledige toepassing van de Nultolerantieomzendbrief laat toe om de hulp- en begeleidingsdiensten voor slachtoffers van intrafamiliaal geweld (bijvoorbeeld vluchthuizen) structureel en financieel te versterken, en zo de toegang ertoe van bijzonder kwetsbare vrouwen te verzekeren. Vrouwen zonder papieren en asielzoeksters moeten de mogelijkheid hebben om klacht neer te leggen en om dringende huisvesting aan te vragen zonder dat dit hun statuut of hun vrijheid in het gedrang brengt. Dit is des te belangrijker wanneer hun wettelijke situatie afhangt van het statuut van hun echtgenoot en veronderstelt ook de erkenning en financiering van ambulante diensten die in partnergeweld gespecialiseerd zijn. Er moeten meer structuren komen voor daderbegeleiding en de uithuisplaatsing van daders van familiaal geweld moet verzekerd zijn. Er is nood aan een telefoonlijn met voldoende en adequaat gevormd personeel. Tenslotte moet er bij alle betrokken actoren meer aandacht zijn voor de actieve weerstandsstrategieën die vrouwen ontwikkelen tegen deze vorm van geweld, in plaats van vrouwen als passieve slachtoffers te zien.

Neen tegen seksueel geweld als oorlogswapen

Seksueel geweld inzetten als wapen en als oorlogstactiek is ontoelaatbaar – dat dit gebeurt toont overigens hoezeer een gewelddadige invulling van mannelijke overheersing samenlevingen domineert. Wij willen dat dit geweld wordt erkend, aangeklaagd, bestreden en gestraft en dat de slachtoffers worden bijgestaan. Aangezien dit thema ook ons vierde actieterrein ‘Vrede en demilitarisering’ raakt, worden onze aanbevelingen hierover in dat hoofdstuk uitgewerkt.

Besluit

Dit hoofdstuk belichtte de omvang en de intensiteit van het geweld op vrouwen, dat zijn oorsprong vindt in patriarchaal geïnspireerde waarden en gedragingen. Of het nu in België of in het buitenland is, alle vrouwen hebben het recht om geen geweld te kennen, om in vrede te leven en van dezelfde voorrechten te genieten als mannen. België moet een degelijk beleid ontwikkelen om deze vormen van geweld op vrouwen uit te roeien. Allereerst op het eigen grondgebied, maar ook door invloed uit te oefenen op andere landen.

Wij vragen dat België zich, tijdens zijn voorzitterschap van de Europese Unie in 2010, zou opwerpen als leider in de strijd tegen alle vormen van geweld ten aanzien van vrouwen. Dat kan ons land doen door zich actiever in te zetten voor de toepassing van internationale en regionale verdragen die mensen- en vrouwenrechten bevorderen, en door een Europees actieplan tegen alle vormen van geweld tegen vrouwen voor te stellen.

Economische autonomie van de vrouwen **Baas in eigen beurs**

Met economische autonomie van vrouwen bedoelen wij dat zij in staat zijn in de eigen behoeften te voorzien en vrij en autonoom kunnen beslissen over de beste manier om tot die zelfstandigheid te komen. Het gaat over meer dan financiële autonomie: ook de toegang tot de sociale zekerheid en openbare diensten hoort hierbij.

De recente financiële crisis, die het onmiddellijke gevolg is van het neoliberale en patriarchale systeem, maakt dat vrouwen minder gemakkelijk werk vinden en verhoogt de werkonzekerheid. Zeker, de zwaarste slagen vallen momenteel in sectoren zoals de autoconstructie, de bouw of de metaalnijverheid, eerder mannelijke sectoren. Dat kan de indruk wekken dat vrouwen minder zwaar getroffen worden. We mogen evenwel niet blind zijn voor het sneeuwbal-effect: de gevolgen voor de toeleveringsbedrijven, de inkrimping van openbare diensten als gevolg van een bezuinigingsbeleid (vervoer, gezondheid, onderwijs, maatschappelijke hulpverlening, enz.). De achteruitgang van collectieve diensten veroorzaakt een toename van het onbezoldigde werk dat nog al te vaak door vrouwen wordt opgenomen. Omdat ze gemiddeld een lager loon hebben dan mannen, meer in precare arbeidsstatuten werken of meer ongekwalificeerd werk doen (vaak in de openbare dienstverlening), worden vrouwen des te meer getroffen door de crisis.

Bovendien vreest WVM België dat door de economische wereldcrisis het engagement om gendergelijkheid te realiseren wel eens zou kunnen verminderen.

Duurzaam en volwaardig werk voor alle vrouwen!

Allerlei vormen van niet-duurzaam werk (deeltijds, tijdelijk, als interim) leiden samen met een activeringsbeleid dat vooral vrouwelijke werklozen tewerkstelt via PWA's (Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen) of in het regime van dienstencheques, al te vaak tot precare arbeidsvoorwaarden en levensomstandigheden.

Volwaardig en kwaliteitsvol werk moet een recht zijn voor iedereen. Dat betekent om te beginnen een behoorlijk loon. Een contract van onbepaalde duur voor voltijds werk moet de norm zijn en niet de uitzondering.

Wij willen:

- toegang tot en recht op werk voor vrouwen, met speciale aandacht voor vrouwen geconfronteerd met meervoudige discriminaties (armoede, juridisch statuut van vrouwen zonder papieren, nationaliteit, afkomst, gezondheid, leeftijd...);
- naar sekse uitgesplitste statistieken van de allochtone populatie in het onderwijs en op de arbeidsmarkt om de lacunes te kunnen aanwijzen en een doeltreffend beleid te ontwikkelen met oog voor gendergelijkheid;
- meer duurzame jobs en een betere toegang daartoe, ook voor werknemers met precare jobs en/of werk dat weinig maatschappelijke waardering geniet. Werk moet een voldoende inkomen garanderen en gepaard gaan met een recht op vorming;
- alle migrantenvrouwen, ongeacht hun statuut, moeten een speciale vorming kunnen volgen om hun toegang tot de arbeidsmarkt te bevorderen (bijv. taalcur-sussen);
- recht op permanente vorming en betere erkenning van de kwalificaties en mo-gelijkheden van vrouwen in alle sectoren. Hierbij moet speciale aandacht gaan naar vrouwen die voor het eerst of opnieuw stappen zetten op de arbeidsmarkt en naar migrantenvrouwen;
- verbeteren van het systeem van dienstencheques en van de arbeidsvoorwaarden in dit systeem. Geen uitbreiding van de dienstencheques naar andere sectoren zoals kinderopvang;
- meer duurzame en kwaliteitsvolle tewerkstelling in de personenzorg en buurtzorg. Dit houdt een volwaardig arbeidsstatuut voor erkende onthaalouders in;
- verdedigen en promoten van (het recht op) het lidmaatschap van een vakbond van huispersoneel, in meerderheid migrantenvrouwen.

Gelijk loon!

Vrouwen verdienen nog steeds 24% minder dan mannen. De oorzaken van deze loonkloof zijn talrijk: vrouwen werken vaker deeltijds, ze zijn onvoldoende vertegenwoordigd in de economische en sociale beslissingsorganen, ze werken vaker in sectoren waar de lonen lager zijn (horizontale segregatie), zoals het onderwijs, sociale diensten en de gezondheidszorg, en minder vrouwen bereiken kader- en directiefuncties (het glazen plafond).

Wij willen:

- herwaardering van beroepen en sectoren die doorgaan voor typisch vrouwelijk, zoals het onderwijs of de zorg;
- strijd tegen de horizontale en verticale segregatie, en tegen seksistische stereotypen, en dit vanaf het kleuteronderwijs;
- verplicht maken van sociaal overleg over de transparantie van de lonen, een gendergevoelig personeelsbeleid en een arbeidsorganisatie die aangepast is aan de noden van vrouwen en mannen;
- verplichte gelijkheidsplannen in bedrijven en genderneutrale analytische functieclassificaties;
- ontwikkelen van collectieve, toegankelijke, kwalitatieve opvangstructuren en zorgvoorzieningen;
- verbetering van het arbeidsstatuut en de arbeidsvoorwaarden van deeltijds werkers en strijd tegen de veralgemening van deeltijds werk, zoals die momenteel wordt opgelegd in bepaalde sectoren en functies.

Een rechtvaardige en solidaire sociale zekerheid en fiscaliteit!

Het huidige systeem van sociale zekerheid reproduceert een verouderd gezinsideaal (vrouw aan de haard, mannelijke kostwinner). Dit ondermijnt een nieuwe verdeling van de verantwoordelijkheden en komt niet overeen met de diversiteit aan gezinnen en andere samenlevingsvormen. Bovendien is fiscaliteit (hier zoals overal) niet neutraal maar heeft ze een hefboomfunctie: daarom moet het belastingstelsel herbekeken worden in functie van meer rechtvaardigheid en meer solidariteit.

Wij willen:

- individuele rechten op het vlak van sociale zekerheid, gebaseerd op een grondige studie van de mechanismen die dit proces moeten begeleiden. Dit om nieuwe vormen van bestaansonzekerheid te vermijden en om rekening te houden met levenskeuzes die eerder, in een andere context, werden gemaakt;
- de afschaffing van het statuut van samenwonende;
- een sterke sociale zekerheid (wettelijke pensioenen, gezondheidszorg, werkloosheidsverzekering), opgevat in een kader van sociale bescherming en solidariteit. Dit houdt een verwerping in van de huidige tendens naar privatisering (bv: doorverwijzen naar aanvullende privéverzekeringen voor gezondheidszorg of aansporen om aan pensioensparen te doen);
- de garantie van volwaardige sociale hulp, toegankelijk voor iedereen die onvoldoende of niet beschermd is in het kader van de sociale zekerheid;

- de herverdeling van de geproduceerde rijkdommen: instelling van een globale belasting die een belasting op kapitaal en een milieubelasting omvat;
- herbekijken van het huwelijksquotiënt dat ongunstig is voor de financiële onafhankelijkheid van vrouwen. Er moet een systeem komen dat de laagste inkomens niet in gevaar brengt.

Evenwicht tussen de verschillende levensfasen voor iedereen!

Het 'combinatiebeleid' moet iedereen economische onafhankelijkheid en levenskwaliteit garanderen (mannen, vrouwen, eenoudergezinnen, heteroseksuele of homoseksuele koppels, werknemers of werkzoekenden...). Het moet zowel de intrede of de herintrede van vrouwen in het beroepsleven bevorderen als mannen aansporen om te investeren in het gezinsleven.

Wij willen:

- een verplichte algemene arbeidsduurvermindering (bijv. 32 u) met behoud van loon en met compenserende aanwervingen. Dit moet een betere verdeling van het werk en een meer gelijke tijdsinvestering in andere levensfasen mogelijk maken;
- het recht om arbeidstijd en levensfase op elkaar af te stemmen, en dit zonder verlies van rechten of negatieve gevolgen voor de loopbaan. Dit houdt aanpassingen in aan de bestaande maatregelen om tot een meer gelijke verdeling tussen mannen en vrouwen te komen en alleenstaanden, met of zonder kinderen, niet te benadelen;
- de mogelijkheid voor iedereen om tijd op te nemen voor andere dan familiale of beroepsengagements;
- een globaal beleid dat werkt aan de ontwikkeling van kwaliteitsvolle diensten, die voor iedereen toegankelijk zijn (zowel financieel als geografisch): kinderopvang, opvang en zorgvoorziening voor gehandicapte personen, dienstverlening aan zieken en/of hulpbehoevenden, diensten voor gezinnen...;
- het recht op waardigheid, autonomie en levenskwaliteit van alle bejaarde personen bewaken door hen de toegang tot de noodzakelijke zorg te garanderen en door voorzieningen in te richten die collectief gedragen worden;
- kwaliteitsvolle banen in de dienstensector, zodat een betere combinatie werk-gezin voor de ene niet ten nadele van de andere gebeurt;
- toename van de maatregelen om mannen aan te sporen te investeren in het gezin (bv. meer evenwichtig verdeeld ouderschapsverlof, verplicht vaderschapsverlof...).

Internationale solidariteit voor economische autonomie van alle vrouwen!

De overheden in België en overal ter wereld moeten dringende maatregelen nemen om de armoede van vrouwen in de wereld te bestrijden. We mogen ons niet beperken tot enkele cosmetische ingrepen maar moeten naar de wortels gaan en structurele veranderingen verdedigen.

We citeren enkele oorzaken van armoede:

- *De enorme, schandelijke en onwettelijke schuldenlast van de Derdewereldlanden. Schulden geërfd van de kolonisatie, gecreëerd door dictatoriale regimes (vaak gesteund door geldschietters), of het gevolg van het leegplunderen van de natuurlijke rijkdommen en in stand gehouden door een spel van belangen. De ontwikkelingslanden hebben al 102 keer terugbetaald wat ze verschuldigd waren in 1970, terwijl hun schuld vermenigvuldigd is met 48! Deze helse spiraal van schuldenlasten betekent een enorm obstakel voor de gelijkheid tussen vrouwen en mannen op wereldvlak.*
- *De Structurele Aanpassingsprogramma's (SAP's), die internationale financiële instellingen deze landen opleggen om de terugbetaling van de externe schuld te verzekeren, liggen aan de basis van de toenemende armoede van vrouwen. Ze veroorzaken een toename van de genderongelijkheid. Ze hebben vrouwen kwetsbaarder gemaakt voor armoede en ziekte, maakten hun jobs meer precair en verminderden de toegang van vrouwen tot landbouwgrond en lokale teelten. Ze hebben de mogelijkheden van vrouwen om economische winst te maken ingeperkt en zo elk emancipatorisch proces van vrouwen verhinderd.*
- *Het monetaire circuit en de financiële speculaties die daardoor ontstaan.*
- *De oneerlijke handel met mechanismen die in het voordeel spelen van de meest geïndustrialiseerde landen, de ongelijkheid tussen rijke en arme landen versterken en zwaar wegen op de economische autonomie van vrouwen.*

Wij willen:

- dat België zich engageert in de hervorming van internationale financiële instellingen zoals de Wereldbank en het Internationaal Muntfonds tot democratische organisaties, gebonden door een volledig respect voor de fundamentele mensenrechten;
- de volledige en onmiddellijke kwijtschelding van de onwettelijke schuld van de landen van het Zuiden, met herstelmaatregelen, en de afschaffing van de SAP's;
- de hervorming van het huidige internationaal commercieel systeem, belichaamd door instellingen als de Wereld Handelsorganisatie (WTO) en verwoord zoals onder meer in de Akkoorden voor Economisch Partnerschap;

- dat België tijdens zijn voorzitterschap van de Europese Unie van de lidstaten een consequente houding eist bij de onderhandelingen over handelsakkoorden met de landen van het Zuiden. Wat in België en in de EU beschouwd wordt als openbare diensten en gemeenschapsgoederen (water, onderwijs, gezondheid, generische geneesmiddelen...) moet ook als zodanig gepromoot worden bij het afsluiten van handelsakkoorden. De privébelangen van Europese energiebedrijven, farmaceutische ondernemingen en andere mogen in geen geval voorgaan op het algemeen belang en de basisrechten van de bevolking van het Zuiden.

Besluit

Wij zijn er ons helemaal van bewust dat deze eisen niet volstaan om ten volle en effectief de autonomie van vrouwen te verzekeren in een wereldwijd kapitalistisch systeem. We komen op voor een duurzame economie, waarin het menselijke leven en het collectieve welzijn voorgaan op de marktmechanismen. Waarin voorrang gegeven wordt aan een eerlijke verdeling van de rijkdommen, waarin gelijkheid en verdeling van de taken en van de inkomsten tussen de seksen de norm zijn, en niet de uitzondering.

Gemeenschapsgoederen en openbare diensten

De openbare diensten zijn niet te koop!

Vanuit de historische constructie van de sekseverhoudingen in de maatschappij spelen vrouwen een specifieke rol in de toegang tot en het gebruik van wat men 'gemeenschapsgoederen' noemt, namelijk voedsel, grond, water, huisvesting, kennis en toegang tot openbare diensten. Zowel in het Noorden als in het Zuiden nemen vrouwen het grootste deel van de reproductieve arbeid op zich, onder meer door diensten te leveren aan de gemeenschap (zoals de opvoeding van de kinderen, de zorg voor ouderen, enz.) en via onbetaalde huishoudelijke taken. Tegelijkertijd nemen zij deel aan het productieve werk in de maatschappij waarin ze leven. Zowel bij hun productieve als reproductieve werk doen vrouwen in sterke mate een beroep op gemeenschapsgoederen: het openbaar vervoer (ze zijn de grootste gebruikers), water (bij hun zorgactiviteiten), gezondheidszorg, groene ruimten (kinderen).

Vrouwen hebben het meest te lijden onder de grote economische ongelijkheid en hebben daarom nood aan een goed huisvestingsbeleid, aan opleiding en vorming, aan toegang tot voedsel en andere natuurlijke bestaansmiddelen enz.

Elk beleid inzake openbare diensten, voedselsoevereiniteit, natuurlijke bestaansmiddelen... heeft dus een grote impact op het leven van vrouwen. Die specifieke impact moet in rekening gebracht worden en is een extra reden om te streven naar het wegwerken van ongelijkheid en het bevorderen van sociale rechtvaardigheid en solidariteit.

De landen van het Noorden, zoals ook België, moeten ermee rekening houden dat hun beleidskeuzes gevolgen kunnen hebben voor de landen van het Zuiden. Door mee te stappen in een ver doorgedreven liberalisering dragen ze bij tot een verslechtering van de leefsituatie in het Zuiden. Die worden in de tang genomen door een wereldhandelssysteem dat zwaar weegt op de voedselsoevereiniteit en de gemeenschapsgoederen. Daarom herbevestigt de Wereldvrouwenmars België haar solidariteit met de vrouwen uit het Zuiden en willen wij dat de Belgische staat zich solidair en verantwoordelijk opstelt. Wij vragen dat iedereen een inspanning levert, opdat de vrouwen in België zouden kunnen genieten van een solidair en egalitair beleid dat de toegang tot gemeenschapsgoederen voor iedereen bevordert en opdat de vrouwen van het Zuiden dezelfde rechten zouden krijgen als de mannen inzake toegang tot, gebruik van en keuze tussen de gemeenschapsgoederen in hun land.

In het algemeen vragen wij dat België:

- alternatieven vindt voor de logica van het kapitalistische systeem dat onder meer draait op de uitbuiting van het werk, weinig of niet betaald, van vrouwen. De mens moet terug centraal komen te staan in de economie, zodat die ten dienste staat van de basisnoden van de bevolking en niet functioneert ten koste van de rechten van die bevolking;
- strijdt tegen de liberalisering, de deregularisering en de vermarkting op het gebied van de toegang tot voedsel, wat een basisbehoefte is;
- de ontwikkeling van de non-profit sector bevordert die onmisbaar is in het functioneren van een solidaire, democratische en egalitaire maatschappij.

Onderwijs, gezondheid, water... openbare diensten voor iedereen!

Openbare diensten zorgen voor sociale cohesie. Ze hebben een herverdelend effect en corrigeren ongelijkheid en afhankelijkheid van de markt. Ze waarborgen de inwoners van een gebied een gelijke toegang tot een reeks fundamentele voorzieningen. Alle mannen en vrouwen moeten, ongeacht hun sociale klasse, herkomst, financiële middelen of woonplaats (stad of platteland), toegang hebben tot kwaliteitsvolle openbare diensten die beantwoorden aan een collectieve visie op basisbehoeften: huisvesting, gas, elektriciteit, drinkbaar water, sanering en verwerking van afval, onderwijs, openbaar vervoer, groene ruimten, gezondheidsdiensten, opvangdiensten (voor kinderen, ouderen, personen met een handicap enz.), telecommunicatie, cultuur.

Momenteel gaan meer en meer openbare diensten over van de publieke sfeer (de overheid) naar de commerciële privésfeer. Rentabiliteit wordt dan belangrijker dan de fundamentele principes van democratie en solidariteit. De liberalisering van deze diensten maakt die minder toegankelijk voor wie over minder middelen beschikt, in hoofdzaak vrouwen. Een beleid dat geen rekening houdt met deze effecten, verwijst vrouwen al te vaak naar de informele sector waar hun rechten niet beschermd zijn en stereotiepe rolverdelingen de overhand halen. Vrouwen worden zo teruggeleid naar activiteiten die de maatschappij goed uitkomen: zorg voor kinderen en ouderen, onderlinge hulpverlening, vrijwilligerswerk allerhande. Dat haalt hen weg uit bezoldigde activiteiten waardoor ze financieel afhankelijk worden en in precare situaties belanden. Neen tegen de vermarkting van de openbare diensten!

Wij willen:

- dat België een duidelijke politieke keuze maakt voor de verdediging en de bescherming van de openbare diensten, door ze te vrijwaren van de concurrentieregels en door zich te verzetten tegen de druk van liberalisering vanuit de Europese Unie;
- een betere toegang tot kwaliteitsvolle openbare diensten tegen redelijke prijzen. Een controle van staatswege moet garanderen dat deze overheidsdiensten voorzien in de elementaire behoeften van alle bewoners, zowel in de steden als in landelijke gebieden. De staat moet daarom ook instaan voor begeleiding van de verdeling van competenties tussen de verschillende administratieve niveaus, zowel inzake financiële middelen als inzake personeel;
- dat alle beleid inzake openbare diensten door een feministische bril bekeken wordt, zodat beter rekening gehouden wordt met de behoeften van vrouwen en ze niet langer als tweederangsgebruiksters worden gezien;
- dat vrouwen en vrouwenorganisaties systematisch geconsulteerd worden bij het uitwerken van een beleid inzake openbare voorzieningen.

Op het vlak van gezondheid

2,3% van de totale bevolking in België stelt gezondheidszorgen uit om financiële redenen. Het is dus noodzakelijk om het recht op zorgverlening te waarborgen voor iedereen, ongeacht het inkomen, met aandacht voor de verschillen in noden van vrouwen en mannen. Er moet verder een holistische benadering komen van gezondheid, op basis van respect voor de mensenrechten.

Wij vragen de Belgische overheid:

- de toegang tot de gezondheidszorg en de kwaliteit ervan te behouden door voldoende middelen vrij te maken voor de openbare gezondheidszorg;
- een stand van zaken op te maken inzake de gezondheid van vrouwen en mannen in België, om het beleid beter te kunnen afstemmen op de realiteit en om beter de sociale ongelijkheden op het gebied van gezondheid te bestrijden;
- in alle initiatieven inzake de gezondheidszorg rekening te houden met de adviezen, participatie en rechten van de vrouwen die er gebruik van maken;
- de genderdimensie mee te nemen bij elk initiatief omtrent gezondheid en seksuele en reproductieve rechten;
- vrouwen de toegang te garanderen tot - vrij te kiezen - contraceptie en alle anti-conceptiva gratis te maken;
- staatssteun voor een betere leefbaarheid en zichtbaarheid van de centra voor gezinsplanning;

- een globale aanpak van de gezondheidszorg met oog voor milieufactoren;
- meer financiering voor preventie- en informatiecampagnes.

Op het vlak van onderwijs en levenscycli

Naar schatting zijn 10 tot 15% van de volwassenen in België niet in staat eenvoudige gegevens in verband met hun dagelijkse leven te lezen of op te schrijven. Analfabetisme treft voornamelijk arme gezinnen en slachtoffers van uitsluiting, in meerderheid vreemdelingen en vrouwen. Meer dan 60% van de deelnemers aan alfabetiseringscursussen komt uit deze laatste groep. Daarbij komt nog dat meer vrouwen dan mannen onder de armoededrempel leven, en dat voor vrouwen meer dan voor mannen het risico op armoede toeneemt naarmate het opleidingsniveau daalt (23% van de laaggeschoolde vrouwen lopen een risico op armoede tegenover 7% van de vrouwen met een hoog opleidingsniveau; bron: FOD Economie (2006)). Dit toont aan hoe belangrijk een toegankelijk, kwaliteitsvol en egalitair onderwijssysteem is.

Naast onderwijs en levenslange vorming is ook een goede opvang van de allerkleinsten van primordiaal belang in een wereld waarin vrouwen en speciaal allochtone vrouwen het moeilijk hebben om volwaardige jobs met een correct loon te vinden.

Wij willen:

- een onderwijs dat rekening houdt met de genderdimensie en gelijke kansen, van in de kleuterschool tot in het hoger onderwijs, voor alle meisjes en alle jongens;
- veralgemeend onderwijs inzake affectieve en seksuele relaties;
- voldoende kinderopvangplaatsen, financieel haalbaar en kwaliteitsvol, ook voor vrouwen met kinderen die een vorming willen volgen;
- kwaliteitsvolle opvang voor ouderen, met respect voor de noden van iedereen.

Op het vlak van huisvesting en mobiliteit

26% van de mensen in België hebben een huisvestingsprobleem (gebrek aan comfort, geen badkamer, geen warm water, geen toilet binnen of problemen met vocht, schimmel, een lekkend dak of gebrek aan ruimte). Vrouwen verplaatsen zich voor hun verschillende activiteiten vaak van en naar hun woonplaats: kinderen ophalen aan school of aan de vrijetijdsactiviteit, woon-werk verkeer, boodschappen doen voor het gezin, een bezoek brengen aan ouderen in een instelling, het organiseren van doktersbezoeken... Zij zijn daardoor de belangrijkste gebruikers van het openbaar vervoer maar ze zijn wel veruit in de minderheid in de beslissingsorganen en bij de besluitvormingsprocessen over urbanisme, huisvestingsbeleid en mobiliteit.

Wij willen:

- dat er systematisch rekening wordt gehouden met de behoeften van vrouwen bij het uittekenen van een huisvestings- en mobiliteitsbeleid, en dit via de raadpleging van verbruiksters en vrouwenorganisaties;
- een diversificatie van het aanbod en de ligging van woningen, meer privéwoningen voor de minst goedgevoeden, sociale woningen ontworpen met en voor vrouwen;
- aangepaste structuren voor dakloze vrouwen;
- een beleid inzake het privévervoer waarbij de veiligheid van de voetgangers centraal staat.

Op het vlak van water

Water is een zeldzaam en levensnoodzakelijk goed dat als gemeenschapsgoed door de staat moet worden beheerd. Water is geen koopwaar, de toegang ertoe is een individueel en collectief recht. De organisatie van de watervoorziening moet uitgaan van het recht op drinkbaar water (en dus op gezondheid) en moet de taak zijn van de overheid.

In België hangen de diensten voor waterwinning, -behandeling en -distributie af van de openbare sector. De watervoorziening wordt terecht gezien als een collectieve basisvoorziening, onmisbaar voor het leven van burgers en maatschappij. De bevoegdheid is evenwel geregionaliseerd en het factuursysteem verschilt al naargelang de regio. Laten we ook onze consumptiegewoonten veranderen: water is een levensbelangrijk en schaars goed en moet behoed worden.

Wij willen:

- een gedifferentieerde tarifiering voor de gezinnen die verschilt van de tarieven voor de grote verbruikers (industrie en landbouw): zoals dat het geval is in Brussel moeten de tarieven voor gezinnen gebaseerd zijn op een progressieve berekening per verbruiksschijf (levensnoodzakelijk, sociaal, normaal en comfort), zodat minder goedgevoede gezinnen verzekerd blijven van voldoende kwaliteitsvol water;
- dat het kwaliteitsvolle leidingwater gepromoot wordt en dat de gecommercialiseerde diensten door multinationale ondernemingen die de winst voorop stellen, aangeklaagd worden. Water in flessen promoten als normaal consumptiegedrag of als enige mogelijkheid om aan (lekker) drinkbaar water te geraken, is een voorbeeld van hoe de kapitalistische logica greep heeft op onze elementaire rechten en behoeften.

Voedselsoevereiniteit door en voor vrouwen!

Voedselsoevereiniteit betekent het recht van bevolkingen en landen om hun eigen voedsel- en landbouwbeleid te bepalen. Dit beleid moet op ecologisch, sociaal, economisch en cultureel gebied aangepast zijn aan iedere specifieke context en mag geen bedreiging vormen voor de voedselsoevereiniteit van andere landen. Wij willen alternatieven voor het huidige systeem dat gebaseerd is op rentabiliteit. We vragen een Belgisch beleid dat duurzame landbouw in familiebedrijven herwaardeert, duurzame ontwikkeling stimuleert, werkt aan het herstel van biodiversiteit en respect voor het milieu, de natuurlijke grondstoffen behoedt, respect toont voor de consument en voor goed geleverd werk. Het gaat erom voorrang te geven aan lokale en nationale markten, en om landbouw, visvangst en veeteelt op familiale schaal te versterken. De productie, de distributie en de consumptie van voedsel moeten gebeuren volgens criteria van sociale, economische en milieubewuste duurzaamheid.

Wij weten dat wat in België gebeurt een weerslag heeft op de inwoners m/v van de landen van het Zuiden. Laat ons solidair zijn en bouwen aan een nieuwe mondialisering. Die mondialisering moet steunen op andere waarden die een economie van het essentiële, van ambachten en kleinhandel herwaarderen en die niet toelaten dat de markteconomie onze gemeenschapsgoederen tot koopwaar herleidt. De ontwikkelingssamenwerking, het buitenlands beleid en het financiële en handelsbeleid moeten op coherente wijze werken aan het bestrijden van de ongelijkheid tussen het Noorden en het Zuiden en tussen vrouwen en mannen.

Vrouwen spelen een centrale rol in de productie en de distributie van voedsel voor gezinnen. Alhoewel ze wereldwijd twee derden van het totale aantal arbeidsuren kloppen en de helft van de voedingswaren produceren, verdienen ze slechts 10% van het globale inkomen en hebben ze slechts 1% van het bezit in handen. Veel vrouwen zijn actief in een 'onzichtbare' economie, een economie die essentieel is voor het overleven van hun naasten en van hun gemeenschap, maar die geen of weinig erkenning geniet. Weinig vrouwen in Europa hebben bijvoorbeeld officieel het statuut van landbouwster, ondanks het vele werk dat ze verzetten op de boerderij.

We willen ook de sociaal en juridisch onaanvaardbare omstandigheden aanklagen waarin talloze allochtone vrouwen werken in de landbouw in de landen van het Noorden.

Het is volgens ons absoluut noodzakelijk de logica van het kapitalisme te bestrijden. Dat ziet alleen winstbejag en niet de impact op het milieu, de uitputting van de grondstoffen en de manier waarop lange distributieketens en de processen van bewerking en conservering van voedingswaren wegen op de meest kwetsbare landen. Wij klagen de schadelijke praktijken aan van multinationals die de biodiversiteit vernielen, zich gronden toe-eigenen, ecologische rampen veroorzaken, massale mi-

gratiestromen teweegbrengen en aan de oorsprong liggen van het verdwijnen van de kleinschalige, ambachtelijke landbouw .

Wij vragen aan de Belgische regering

de volgende acties in België:

- de distributie van voeding in korte circuits bevorderen (o.m. het kopen van lokale producten), gezien de kleinere impact daarvan op het milieu;
- het Belgisch landbouwbeleid moet erover waken geen negatieve invloed te hebben op de landbouw in de arme landen en moet de subsidiëring van de uitvoer (dumping) bestrijden;
- ons productie- en consumptiemodel in vraag stellen om te komen tot een duurzaam en verantwoord gebruik van natuurlijke rijkdommen;
- eisen dat de EU opnieuw borg staat voor voedselveiligheid en voedselsoevereiniteit;
- bevorderen en ondersteunen van kleinschalige, familiale, duurzame landbouw, die het milieu en de biodiversiteit respecteert, dit door er onder meer voor te zorgen dat de sector meer toegang krijgt tot subsidies.

op internationaal vlak:

- ijveren voor de invoering van rechtvaardige en efficiënte internationale reguleringsmechanismen: voedsel is geen koopwaar als een andere;
- een verbod op financiële speculaties op graangewassen en andere voedingsproducten;
- herziening van de internationale akkoorden over de bescherming van de intellectuele eigendom en van de privatisering van levende materie (zaden). Deze hebben een directe impact op vrouwen (die belangrijke behoedsters zijn van de biodiversiteit);
- de klimaatveranderingen bestrijden die een impact hebben op de kleinschalige landbouw en op de voedselsoevereiniteit en die in eerste instantie vrouwen in het Zuiden treffen: onze energicyclus moet veranderen en wij moeten de bestaande alternatieve, milieuvriendelijke oplossingen gebruiken;
- afzien van het gebruik van agrobrandstoffen: het is onaanvaardbaar dat landbouwgronden waarop levensnoodzakelijke teelten gebeuren overgelaten worden aan agro-industriële bedrijven die graangewassen uitvoeren om er brandstof van te maken;
- opteren voor gebruikswaarde eerder dan voor ruilwaarde.

op het vlak van de betrokkenheid van de vrouwen in het Zuiden en de internationale ontwikkelingsamenwerking:

- de erkenning van het belang van de rol van vrouwen in de voedselproductie, en hun gelijke vertegenwoordiging in alle beleidsorganen. Vrouwen moeten volwaardig kunnen deelnemen aan de plattelandsontwikkeling en aan de strategieën voor voedselveiligheid;
- steun aan de landen en bevolkingen die geconfronteerd worden met de gevolgen van de klimaatsveranderingen;
- steun aan boerenorganisaties en vrouwenorganisaties die opkomen voor voedselveiligheid en die strategieën voor voedselsoevereiniteit ontwikkelen, zowel in het Noorden als in het Zuiden;
- bij de partners in het Zuiden de verspreiding en de toepassing aanmoedigen van erfeniswetten inzake landeigendom, opdat vrouwen dezelfde kansen zouden hebben als mannen op het verwerven van en de controle over gronden;
- bij de beslissingen over het beheer van de landbouwproductie, de diversificatie en de conservering van producten rekening houden met de milieubescherming en overleggen met representatieve organisaties van boerinnen;
- waken over een reële zeggenschap van de boerinnen in de organisatie en het financieel beheer van de productie, de opslag en de commercialisering van landbouwproducten;
- de expertise en ervaring van vrouwen in de sector van de duurzame ontwikkeling erkennen en die expertise naar waarde schatten.

Besluit

Wij stellen voor om het dominante ontwikkelingsmodel gebaseerd op de integratie van het kapitalistisch systeem en de markteconomie te vervangen door het paradigma van de duurzaamheid van het menselijk leven dat gezien wordt als een dynamische en harmonieuze relatie tussen mens en natuur en tussen de mensen onderling. Dit gaat ons allen aan en iedereen kan hier op zijn/haar niveau toe bijdragen door:

- zich te informeren en die informatie mee verder te verspreiden;
- een andere manier van leven: waakzaam zijn bij aankopen doen, beter en minder consumeren, de grootschalige distributie vermijden, zelf koken, verplaatsingen met de auto beperken, water van de kraan drinken...
- zich in te zetten als burger(es): deelnemen aan solidariteitsacties, aansluiten bij verenigingen die zich bezig houden met sensibilisatie of politieke beïnvloeding...

Vrede en demilitarisering vrouwenkracht is vredesmacht

Er worden oorlogen gevoerd in naam van mensenrechten, vrijheid, tegenstellingen tussen bevolkinggroepen, godsdienst... of toch zogenaamd, want oorlogen draaien eigenlijk om macht en winstbejag, om economische belangen en geopolitieke strategische overwegingen.

De overgang van oorlog naar vrede is een complex proces, waarbij gelijktijdig moet ingegrepen worden op meerdere vlakken. De heersende machts- en krachtsverhoudingen in de samenleving moeten worden aangepakt: burgers moeten het bestuur in handen nemen en krijgsheren moeten verdwijnen, reguliere coöperatieven en ondernemers (m/v) moeten in het economische weefsel de plaats innemen van criminele netwerken en handelaars... De herschikking van de machtsrelaties tussen vrouwen en mannen is een belangrijk en noodzakelijk onderdeel van het vredesproces.

Vrede vestigen gaat om meer dan militaire veiligheid en de organisatie van verkiezingen. Er moet gestreefd worden naar een 'maximalisatie van de gelijkheid' voor alle leden van de bevolking: gelijke rechten, gelijke kansen, gelijke toegang tot goederen en diensten... en dit binnen het normatieve kader van respect voor de mensenrechtenverdragen. Dat veronderstelt een herschikking van de machtsverhoudingen tussen vrouwen en mannen en het investeren in gendergelijkheid en het maatschappelijk empoweren van vrouwen.

Tegelijk moet er ook gewerkt worden aan de demilitarisering van de samenleving: het terugdringen van de militaire uitgaven en het herschikken van de economische machtsverhoudingen. Parallele economieën - 'zwarte markten' en corruptie - houden krijgsheren en kleptocratieën¹ in het zadel. Maar ook de illegale handel in grondstoffen en wapens moet een halt worden toegeroepen. De opbrengsten van grondstoffen en natuurlijke rijkdommen moeten dienen voor de (her)opbouw van het land, ten dienste van alle leden van de bevolking. Legale wapenhandel moet progressief verdwijnen.

1. Kleptocratie is een pejoratieve term voor een politiek systeem waar één of meer personen aan het hoofd van het land zich schuldig maken aan corruptie op grote schaal. Meestal gaat het om witwassen van geld om de oorsprong van hun rijkdom te verbergen. Deze term wordt veel gebruikt in verband met inkomsten uit de exploitatie van grondstoffen, meer in het bijzonder van olie, aardgas of diamanten in Afrika of de landen van de vroegere Sovjet-Unie.

Daarnaast is een forse investering nodig in programma's rond vredesopvoeding en mensenrechteneducatie. Deze programma's moeten zich zowel tot militairen als tot burgers (mannen, vrouwen, kinderen) richten. Respect voor mensen- en vrouwenrechten is het grondvest voor duurzaam samenleven en vrede. In tijden van oorlog domineert het recht van de sterkste het denken en handelen; in de plaats daarvan moeten respect voor mensenrechten en burgerlijke vrijheden en principes van gelijkheid en gendergelijkheid opnieuw centraal komen te staan.

Om de rechtsstaat te herstellen zijn twee politieke maatregelen essentieel en onmisbaar: enerzijds de installatie van een parlementaire democratie met een grondwet die de gelijkheid van mannen en vrouwen garandeert en voorziet in een wettelijk kader voor de bestrijding van bestaande discriminaties van vrouwen, anderzijds investeringen in het herstel van het justitieapparaat en in de omvorming van de orde-diensten (politie, leger) tot een kracht ten dienste van alle burgers (v/m). Er is geen rechtsstaat zolang er geen einde is gemaakt aan het geweld op de burgerbevolking. Er moet dan ook krachtig worden opgetreden tegen alle vormen van geweld, inclusief seksueel geweld, op vrouwen en meisjes. De daders moeten worden berecht en bestraft en slachtoffers moeten worden vergoed voor het leed en onrecht dat hen werd aangedaan.

Vrede en ontwikkeling zijn niet mogelijk zonder de gelijke en volwaardige deelname van vrouwen aan de besluitvorming op alle niveaus en zonder steun aan vrouwen en vrouwen-organisaties die ijveren voor vrede, mensenrechten en gelijke rechten voor vrouwen en mannen.

Voor een concrete uitvoering van resolutie 1325² van de Verenigde Naties

- door binnen de begroting van de verschillende betrokken departementen voldoende middelen (geld en personeel) vrij te maken voor de uitvoering van het Belgisch Nationaal Actieplan Resolutie 1325;
- door een budgetlijn te voorzien voor acties van organisaties van vrouwen uit de diaspora die uitvoering moeten geven aan het Belgische NAP 1325 en bijdragen tot de empowerment van vrouwen en vrouwenorganisaties;

2. Deze resolutie van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties werd in 2000 aangenomen. Ze vraagt concrete maatregelen voor vrouwen in termen van vrede en veiligheid. Ze doet een algemene oproep om bij initiatieven voor vrede en veiligheid te zorgen voor een antiseksistische houding en een gelijke vertegenwoordiging van vrouwen. Daarnaast voorziet ze ook concrete schikkingen: meer vrouwen op alle niveaus van besluitvorming bij conflictpreventie en het oplossen van conflicten; vorming met betrekking tot gender en HIV/Aids voor personeel belast met vredesopbouw, ondersteuning aan vredesinitiatieven van lokale vrouwengroepen, en bescherming van vrouwen en meisjes tegen seksistisch geweld.

- door de ontwikkeling van 'nationale' instellingen en strategieën voor gelijke rechten en kansen voor vrouwen en mannen te steunen, met inbegrip van steun voor vrouwenorganisaties en steun voor maatregelen ter uitvoering van 'lokale' actieplannen 1325;
- door acties te steunen van organisaties die opkomen voor gelijkheid tussen vrouwen en mannen en die strijden tegen genderdiscriminatie, inclusief steun aan netwerken die hieraan werken over de grenzen heen.

De economische oorzaken van gewapende conflicten wegnemen

- door nationaal en internationaal stappen te zetten om oorlogseconomieën, zwarte, parallelle markten en de illegitieme en illegale exploitatie en handel in natuurlijke rijkdommen en grondstoffen aan banden te leggen;
- door te ijveren voor een internationaal verdrag op de illegale en illegitieme exploitatie van en handel in grondstoffen en natuurlijke rijkdommen. Dat moet de ondernemingen en handel controleren, de traceerbaarheid van deze grondstoffen regelen en voorzien in een lijst van alle bedrijven die betrokken zijn bij de grondstoffenhandel;
- door steun te geven aan programma's die het proces van het heronderhandelen van exploitatievergunningen in het voordeel van de bevolking begeleiden;
- door programma's voor ontwapening te steunen, en geen financiële garanties te geven voor wapentransacties.

Voor vrede en demilitarisering

- door programma's te steunen die volwassenen en kinderen informeren over de werking van een democratie, naast als specifieke programma's inzake mensenrechten- en vrouwenrechteneducatie voor soldaten en politiemensen;
- door te investeren in de alfabetisering van vrouwen en mannen, met bijzondere aandacht voor meisjes en vrouwen op het platteland;
- door in agrarische gebieden de economische positie van vrouwen te versterken door steun te geven aan de heropbouw van de landbouwinfrastructuur en te werken aan de capaciteitsopbouw van vrouwen met betrekking tot de productie, verwerking en opslag van landbouwproducten;
- door te zorgen voor de duurzame financiering, inclusief leningen op lange termijn, van projecten van vrouwen, waardoor ze economische groei kunnen genereren;

- door de militaire uitgaven te beperken (aankoop van wapens, instandhouding van een gevechtsleger en zijn infrastructuur) en het leger om te vormen tot een humanitaire interventiemacht.

Halt aan het geweld op vrouwen en aan de straffeloosheid

- door programma's te steunen die seksueel geweld en seksespecifiek geweld bestrijden en die hulp verlenen (medisch, psychologisch, economisch) aan de slachtoffers, m.i.v. programma's voor schadeloosstelling van de slachtoffers;
- door steun voor programma's voor staatsopbouw, die het rechtsstelsel en de 'rule of law' versterken, een eind maken aan straffeloosheid en die slachtoffers steunen en begeleiden in hun proces;
- door te ijveren voor de vervolging van daders van (seksueel) geweld op vrouwen door de invoering van een dwingende gedragscode voor militairen en burgers op terreinmissie. Die code moet misbruik, geweld en seksueel geweld strafbaar stellen en de leidinggevenden verantwoordelijk stellen voor de daden van hun ondergeschikten;
- door zowel militairen als burgers die zich schuldig maakten aan seksueel geweld te berechten en dit voor burgerrechtbanken en zonder mogelijkheid van amnestie;
- door alle geweldplegers tegen vrouwen in conflictsituaties te berechten en te straffen (legers, paramilitaire strijdkrachten, guerrillagroepen, blauwhelmen van de VN, maar ook echtgenoten en verwanten);
- door campagne te voeren tegen de georganiseerde prostitutie die opduikt wanneer vreemde troepenmachten in conflictgebieden optreden.

De acties van Wereldvrouwenmars België in 2010

Doe mee!

Op zaterdag 6 maart 2010 in Brussel
laat ons de straat heroveren met onze eisen!

Afspraak om 12.30u aan de Beurs in Brussel om deel te nemen aan de Derde Wereldvrouwenmars met alle organisaties en militanten die lid zijn van de Wereldvrouwenmars België. Bij deze gelegenheid vieren we ook de 100ste internationale vrouwen-dag.

Het traject van de betoging is zo gekozen dat we langs vier plaatsen lopen die symbolisch zijn voor de thema's van WVM 2010: de Beurs voor 'economische autonomie van vrouwen', het Sint-Jansplein met het standbeeld van Gabrielle Petit voor 'vrede en demilitarisering', het Kapelleplein en de volkrestaurants voor 'gemeenschapsgoederen en openbare diensten', het Justitiepaleis voor 'geweld tegen vrouwen'.

We maken die dag onze eisen bekend, wij interpellieren onze politici en verspreiden ons promotiemateriaal (armbandjes, lintjes, vrouwensilhouetten, folders). Deze mobilisatiedag is voor WVM België ook het begin van de opvolging van onze eisen door het Belgisch beleid en waarbij wij onze vertegenwoordigers verantwoording vragen voor hun daden en hun engagementen.

Van 7 tot 18 maart in heel België
regionale en lokale acties

Voor meer info, surf naar www.wereldvrouwenmars.be

Zondag 10 oktober 2010 in Tervuren
feestelijk einde van het actiejaar in België

De WVM België organiseert op 10 oktober een actiedag in het Koninklijk Museum voor Centraal Afrika in Tervuren. Wij organiseren geleide bezoeken aan de tentoonstellingen, workshops, animatie, een standenmarkt, een debat... en ter afsluiting een concert. Wij wuiven dan ook de internationale delegatie uit die naar Zuid-Kivu vertrekt om daar het internationale actiejaar 2010 af te sluiten. De focus tijdens deze

dag gaat specifiek naar twee thema's van de derde Wereldvrouwenmars: 'geweld tegen vrouwen' en 'vrede en demilitarisering'. Allen daarheen om het actiejaar 2010 in België feestelijk af te sluiten!

Internationaal project de stapsters (The walkers)

Door de creatie van aangeklede vrouwenfiguren of poppen wil WVM getuigen van onze solidariteit met vrouwen in de hele wereld. De kleren van die 'stapsters' illustreren de diversiteit van vrouwen, hun leefsituatie, hun ervaringen, hun eisen, hun dromen... De 'stapsters' gaan mee in de mars op 6 maart en zijn er ook bij op de slotdag op 10 oktober in Tervuren en in Kivu.

De internationale agenda van de WVM België

30 juni 2010

Europese actie van de Wereldvrouwenmars

WVM België neemt actief deel aan de bijeenkomsten van de Europese coördinatie van de WVM. De Europese actie wordt op 30 juni gehouden in Istanbul, Turkije, op de vooravond van het Europees Sociaal Forum. WVM-delegaties van alle Europese landen zullen daar bijeenkomen voor een vrouwenmars, discussies en workshops over de vier thema's van 2010, tentoonstellingen over de strijd van de Turkse en Koerdische vrouwen en andere mediagenieke acties.

14 tot 17 oktober 2010

internationale mobilisatie ter afsluiting van de derde Wereldvrouwenmars

Het internationaal actiejaar 2010 van de Wereldvrouwenmars wordt van 14 tot 17 oktober afgesloten in Bukavu (provincie van Zuid-Kivu) in de Democratische Republiek Congo, waar de vrouwen dagelijks slachtoffer zijn van de meest wrede gewelddaden, gepleegd door mannen. Een internationale delegatie met voornamelijk vrouwen uit het Afrikaanse continent en vrouwen uit landen in conflict zal deelnemen aan deze bijeenkomst.

Tijdens die internationale bijeenkomst worden er debatten georganiseerd over de vier thema's van WVM, een beurs over voedselsoevereiniteit en uiteraard ook een vrouwenmars tegen de oorlog, voor de vrede. Er wordt ook een bomenplantactie voorzien en de inhuldiging van een gedenkteken ter herinnering aan de vrouwen die het slachtoffer werden van het geweld in Congo.

Lijst van organisaties in Wereldvrouwenmars België

11.11.11 – ABVV – ABVV-Vrouwen – AFEDE - AIC Belgique – Actiecomité Moslimvrouwen Vlaanderen – Action chrétienne rurale des femmes (ACRF) – ACLVB – ACLVB-Vrouw & vakbond - ACV – ACV-Vrouwen – AGORA – Amnesty International – Amnesty International Vlaanderen – Asbl Solidarité femmes et refuge pour femmes battues – Asbl Barricade – Association de Femmes pour l'Intégration et l'Action en faveur des enfants et des familles d'origine étrangères (A.F.I.A) – ATEL ADA – ATOL – ATTAC Liège – Beweging tegen geweld vzw ZIJN –Caravane pour la Paix et la Solidarité asbl - CDF (Federatie van Vooruitstrevende Verenigingen) – Cellule de l'égalité des Chances du Brabant Wallon –Centre culturel du Brabant wallon – Centre de planning et de consultations familiales et conjugales – Centre Exil – Centre Féminin d'Education Permanente (CFEP) – Centre Femmes – Centre pluraliste luxembourgeois – Centre Public d'Action Sociale – Centre Régional d'Action Interculturelle du Centre – Centre Régional Verviétois pour l'Intégration Groupe Femmes d'origine étrangère (CRVI) – Centrum Algemeen Welzijnswerk & Jeugdzorg Middenkust – Centrum Morele Dienstverlening (CMD) –CIEP – MOC – CNCD – COFESUD – Collectif "Femmes en marche " de Mouscron–Comines – Collectif Congo – Collectif Contraception Liège – Collectif contre les violences familiales et l'exclusion – Collectif des femmes de Louvain La Neuve – Collectif des Femmes en Noir contre les expulsions et les centres fermés – Collectif des Femmes – Comité Blanc – Comité de liaison des femmes (CLF) – Commissie Vrouwen en Ontwikkeling/Commission Femmes et Développement – Commission communale Solidarité Liège–Tiers–Monde – Commission de Liège–Huy–Waremmé – Commission Fédérale Socialiste pour l'Égalité entre les hommes et les femmes – Comité pour l'annulation de la Dette du Tiers Monde (CADTM) – Conseil des femmes francophones de Belgique (CFFB) – Consol (association de femmes congolaises) – Coordination Bruxelloise pour l'Emploi et l'Insertion des Femmes (COBBEF) – Coordination "Femmes en Marche " de la Province du Luxembourg – Coordination des Femmes Solidaires d'Ans – Coordination Femmes du Brabant Wallon – Coordination Femmes en marche de Mons – Coordination liégeoise de la MMF – Coordination MMF d'Ath – Coordination MMF de la région du Centre – Coordination MMF Hesbaye –CSC – D.E.F.I.S. Vesdre – De Sloep – Derdewereldraad Westerlo – Echevinat de la Femme de la région du Centre – Ecolo – Entraide et Fraternité/Vivre Ensemble – Equipes d'Entraide – EVA Turnhout – Federatie van Zelforganisaties in Vlaanderen – Federatie Vlaamse Vrouwen (FVV) – Fédération des Femmes Réformatrices Libérales (MR) – Fédération Laïque des Centres de Planning Familial – Femmes 2000 – Femmes CSC – Femmes de Barricade – Femmes Debout de Verviers

– Femmes Ecolo – Femmes et société du cdH – Femmes FGTB – Femmes Prévoyantes socialistes (FPS) – Femmes pour la Paix – Femmes universitaires – Festival Voix de Femmes – FGTB – FIREFEC – Folia – Fonds Ontwikkelingssamenwerking (FOS) – Flora (Netwerk voor vorming en werkcreatie met vrouwen/Réseau de formation et de création d’emploi avec les femmes) – Forum bruxellois de lutte contre la pauvreté – GAMS Belgique – Garance asbl – Gelijke Kansen Provincie Antwerpen – GK Provincie Limburg – GK Provincie Vlaams-Brabant – GK Provincie Oost-Vlaanderen – GK Provincie West-Vlaanderen – GK Stad Leuven – GK Stad Oostende – Groen! – Group d’Animation et de Formation pour Femmes Immigrées (GAFFI) – Groupe vocal les Callas’sroles – Groupe Femmes d’origine étrangère – GTKB – Gynaika – Holebifederatie – Impact-Sud – Infor-veuvage et ses sections régionales – Integratiedienst Oostende – Intercultureel Centrum De Centrale – Intercultureel Netwerk Gent – Interface 3 – JOC Europe – Justice & Paix – Katholieke Bond Gepensioneerden Kempen (KBG) – Katholiek Vormingswerk voor Landelijke Vrouwen (KVLV) – Kristelijke Arbeiders Vrouwenbeweging (KAV) – Kunst in de Stad – La Bobine – La Maison de la Laïcité – La maison maternelle “Espoir” – Ligue des Familles – La maison maternelle “Le Kangourou” – La Mutualité Neutre – La passerelle – La régionale Picardie Laïque – La voix des Femmes – La Zaïroise et ses soeurs – Le centre culturel Marius Staquet – Le conseil de Prévention – Le Gerموir – Le Monde selon les femmes – Le planning familial “La Famille Heureuse” – Le collectif “femmes sans frontières” – Leren Ondernemen – Les mutualités socialistes (section MJT) – Les Parolesses – Maison d’accueil des Sans logis-Femmes – Marianne PTB/PVDA – Markant – MASUWA – Mondiale Raad Hoogstraten – Mouvements des femmes-29 rue blanche – Média Femmes Internationales – Mensenbroeders – Nadezhda en Club Moeders Oostende – NADI – Nederlandstalige Vrouwenraad (NVR) – Oog in Oog – OSEFM – Oxfam Magazins du Monde – Oxfam Wereldwinkels – Oxfam Solidariteit – Pandora – Pax Christi Vlaanderen – Persephone – Plate-forme MMF de Charleroi – Plate-forme des mouvements féminins de Dinant-Philippeville – Plate-forme namuroise de la MMF – Platform Wereldvrouwenmars Kempen – PPCA – Provinciaal Integratiecentrum Roeselare – Qu’est-ce qu’elles font ? (XL) – Réseau belge de lutte contre la pauvreté – Réseau de lutte contre la pauvreté en Wallonie et en Flandre – Sirenler – Sofia – Soroptimist – Solidarité mondiale – SOS Viol – Stedelijke Emancipatieraad Brugge – Stedelijke Werkgroep Emancipatiebeleid Roeselare – Stedelijke Emancipatieraad Sint-Niklaas – Stedelijke Raad Ontwikkelingssamenwerking Oostende – Steunpunt Gelijke Kansenbeleid – Steunpunt Vluchtelingen Roeselare – UCOS – Une femme – Un homme d’Ecolo – Université des Femmes – Vie Féminine – Vivre ensemble – Vitamine W – VIVA Socialistische Vrouwen Vereniging – VLD-vrouwen – Volens – Vormingplus Kempen – Vrouwenhuis Roeselare – Vrouwen in ‘t Zwart (Leuven) – Vrouw en Maatschappij CD&V – Vrouwenkamer Diest – Vrouwen Overleg Komitee (VOK) – Vrouwenraad Herentals – Vrouwensolidariteit Oostende – Vrouwentongen – Welzijnszorg – Wereldcentrum (Steunpunt voor Mondiale Vorming in Oost-Vlaanderen) – Wereldsolidariteit – Werkgroep Gender & Vrede – Young Women Christian Association of Belgium YWCA – MWASI – Zij-kant vzw

2010